

ZO Groen: Samen Doen

Zelfbeheer Openbaar Groen

Directie Beheer & Handhaving
Afdeling Beheer

J.J. Brand-Zondag
J. ten Brink

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Afbakening	4
1.3 Totstandkoming	5
1.4 Leeswijzer	5
2 Wat is groen in zelfbeheer?	6
3 Waarom zelfbeheer?	8
3.1 Het vergroten van de participatie van burgers	8
3.2 Het versterken van de sociale cohesie	8
3.3 Verhogen van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte	9
3.4 Zelfbeheer kost geld (maar dat is het waard)	9
4 Succesvol zelfbeheer	10
4.1 Ervaringen met Zelfbeheer	10
4.2 Voorwaarden voor zelfbeheer	12
4.3 Flexibel opstellen	12
5 Beleidsmatige context	14
5.1 Moties en raadsnotities	14
5.2 Beleidskaders	15
6 Uitvoering	17
Bijlage 1 Overzicht zelfbeheergroepen in Stadsdeel Zuidoost	20
Bijlage 2 Zelfbeheer per soort groen (separaat)	

Voorwoord

Al sinds het ontstaan van de Bijlmer zijn delen van het openbaar groen gereserveerd als 'nutstuin' om bewoners van de hoogbouw de gelegenheid te geven een eigen stukje tuin te beheren. Bewoners kunnen zich elk jaar inschrijven om kosteloos gebruik te maken van één van de tuintjes in de complexen. Dit concept is voortgezet bij de aanleg van Gaasperdam. In de loop der tijd zijn verschillende van deze nutstuinen binnen Stadsdeel Zuidoost verdwenen door gebrek aan animo, maar de nog aanwezige tuinen worden goed gewaardeerd en - op een enkele uitzondering na - wordt de organisatie door bewoners zelf geregeld.

Ook op andere manieren vindt in stadsdeel Zuidoost ook op andere manieren plaats. Zo is er ook kinderboerderijen die een deel van het openbaar groen rondom hun locatie onderhoudt. De Ruige Hof en de werkgroep Bijlmerweide zijn bekende voorbeelden van ecologisch zelfbeheer. Ook in verschillende woonwijken worden delen van het groen beheerd door groepen actieve bewoners. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de huidige actieve zelfbeheergroepen en nutstuinen binnen Stadsdeel Zuidoost.

Om de positieve effecten van zelfbeheer te borgen is het van belang duidelijke randvoorwaarden te stellen aan zelfbeheer. Deze randvoorwaarde zijn ook in het belang van de (potentiële) zelfbeheerders omdat ze ervoor zorgen dat zelfbeheer op de juiste schaal plaatsvindt en de zelfbeheerders effect van hun werk zien. De in deze nota voorgestelde randvoorwaarden zijn opgesteld op basis van de ervaring met zelfbeheer binnen het stadsdeel en elders binnen en buiten Amsterdam.

Tot nog toe is niet schriftelijk uitgewerkt welke regels en voorwaarden Stadsdeel Zuidoost verbindt aan verzoeken tot zelfbeheer en op welke wijze het stadsdeel zelfbeheer van openbaar groen wil stimuleren. Dit heeft tot gevolg dat de manier waarop voorstellen tot zelfbeheer behandeld worden afhankelijk is van de ervaringen en vooronderstellingen van de individuele ambtenaar waar het voorstel terecht komt.

In deze nota wordt op basis van ervaringen binnen en buiten het stadsdeel een uitwerking gegeven van de richtlijnen en randvoorwaarden die zelfbeheer succesvol maken en de activiteiten die het stadsdeel kan ondernemen om zelfbeheer te stimuleren.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Vanuit de maatschappij - maar ook in de politiek - is veel aandacht voor de positieve effecten van zelfbeheer. Ook in de stadsdeelraad worden voorstellen gedaan om de aandacht voor zelfbeheer te vergroten. In het afgelopen jaar zijn verschillende moties door de stadsdeelraad aangenomen waarin het dagelijks bestuur wordt opgedragen zelfbeheer van openbaar groen te stimuleren.

In deze nota wordt op basis van ervaringen binnen en buiten het stadsdeel een uitwerking gegeven van de richtlijnen en randvoorwaarden die zelfbeheer succesvol maken en de activiteiten die het stadsdeel kan ondernemen om zelfbeheer te stimuleren.

1.2 Afbakening

Stadsdeel Zuidoost wordt de laatste jaren vaker benaderd door bewoners of bedrijven die een bijdrage willen leveren aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Deze voorstellen en verzoeken verschillen in aard en omvang.

De 'prikacties' waarbij groepen mensen, vaak met kinderen, het zwerfvuil van de straat en uit de plantvakken verwijderen zijn een bekend voorbeeld van hoe buurtbewoners bijdragen aan de kwaliteit van hun directe woonomgeving. Deze acties worden ondersteund vanuit het communicatieprogramma ZO schoon. Het verwijderen van zwerfvuil is niet de enige manier waarop bewoners of bedrijven willen en kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de openbare ruimte.

Enkele malen per jaar wordt het stadsdeel benaderd door woningbouwverenigingen of VVEs die een binnentuin af willen sluiten of bewoners die hun tuin uit willen breiden. In deze gevallen wordt de oplossing gezocht in uitgifte in erfpacht. De verantwoordelijkheid voor het beheer wordt dan volledig overgedragen aan degene die het in beheer neemt. De mogelijkheden hiervoor zijn uitgewerkt in de notitie Tuinuitbreidingen (2009).

Tot slot wordt het stadsdeel benaderd door mensen die een deel van het openbaar groen willen beheren of opwaarderen. Dit kan verschillende vormen aannemen, van een winkeliersvereniging die een financiële bijdrage wil leveren voor bloembakken in het winkelcentrum en bewoners die hun buurt willen opfleuren tot vereniging die een deel van een groengebied ecologisch willen beheren.

Het stadsdeel ziet zelfbeheer als goede manier om de participatie van burgers te bevorderen en daarom als een welkome aanvulling op het beheer van de openbare ruimte en op de leefbaarheid. Bewoners die een deel van het groen zelf beheren kunnen een wijk een heel eigen karakter geven, de beleving van de openbare ruimte positief beïnvloeden en de sociale cohesie in de buurt versterken.

1.3 Totstandkoming

Voor de totstandkoming van deze nota heeft overleg plaatsgevonden met alle betrokken afdelingen in het stadsdeel, zijnde zowel beleidsambtenaren als ambtenaren die veel ervaring hebben met de praktijk in en om de openbare ruimte van het stadsdeel. Daarnaast hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden met groepen die actief zijn op het gebied van zelfbeheer van openbaar groen in het stadsdeel. Dit heeft geleid tot duidelijk inzicht in de voordelen, nadelen en voorwaarden van groen in zelfbeheer.

Uit zowel de gesprekken binnen de stadsdeelorganisatie, als de gesprekken met actieve zelfbeheergroepen binnen het stadsdeel blijkt dat er al heel veel gebeurt op het gebied van zelfbeheer. Het uitwerken van de voorwaarden en ambities ten aanzien van groen in zelfbeheer binnen stadsdeel Zuidoost in een nota is dus noodzakelijk en draagt bij aan de participatie van buurtbewoners en het betrekken van bewoners bij de leefbaarheid in hun wijk.

Tot slot zijn voor de totstandkoming van deze nota verschillende werkwijzen en doelstellingen bekeken uit andere gemeenten en stadsdelen, waaronder Utrecht, Soest, Nieuwegein en het stadsdeel Centrum. De best-practices zijn waar relevant overgenomen, en is lering getrokken uit de 'valkuilen' die blijken uit de ervaringen in andere gemeenten. Dit heeft geleid tot de voorwaarden zoals opgenomen in Hoofdstuk 4.

1.4 Leeswijzer

Deze nota is opgebouwd uit twee delen; een beleidsmatig deel en een uitvoerend deel.

Het eerste deel bestaat uit een inleiding waar wordt ingegaan op de aanleiding voor deze nota en de visie van stadsdeel Zuidoost op zelfbeheer en vervolgens de hoofdstukken 1 tot en met 3. In hoofdstuk 1 wordt gedefinieerd wat het stadsdeel wel en niet verstaat onder 'groen in zelfbeheer'. In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen van groen in zelfbeheer benoemd en nader uitgewerkt aan de hand van eerder beleid. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de randvoorwaarden voor succesvol zelfbeheer

In hoofdstuk 4 wordt een overzicht gegeven van de bestaande beleidskaders waarna in hoofdstuk 5 een relatie gelegd wordt tussen de mogelijke activiteiten van het stadsdeel op het gebied van zelfbeheer van openbaar groen en de benodigde middelen.

2 Wat is groen in zelfbeheer?

Groen in zelfbeheer is het vrijwillig - op basis van afspraken tussen de zelfbeheerder en het stadsdeel - onderhouden van delen van de groene openbare ruimte door derden, waarbij het openbare karakter van het bewuste stuk groen blijft gehandhaafd.

Zelfbeheer kan in de vorm van opknap- en schoonmaakacties en door adoptie van boomspiegels, speelveldjes, of groen op pleintjes, in straten of plantvakken. Het kan ook, onder de in deze nota genoemde voorwaarden, leiden tot het zelf beheren van (delen van) parken en plantsoenen.

Zelfbeheer vindt over het algemeen plaats door verenigingen of stichtingen. Het gebeurt ook worden door kleinere, minder formeel georganiseerde groepjes buurtbewoners, hoewel dit vaak om kleinere stukken openbaar groen gaat. Het streeft stadsdeel niet actief naar zelfbeheer door een enkel individu. In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de verschillende categorieën groen en wordt per categorie aan gegeven wat de mogelijkheden voor zelfbeheer zijn

Als ondernemers, organisaties of bewoners een financiële of materiële bijdrage willen leveren aan het onderhoud van hun woon- of werkbuilt (sponsoring), zoals nu al soms gebeurt door de ondernemersverenigingen in de Amsterdamse poort en in Venserpolder voor de *hanging baskets*, is dat een welkome aanvulling op het reguliere beheer van het stadsdeel. Op deze wijze kan een hoger kwaliteitsniveau worden behaald in de openbare ruimte.

Nutstuinen zijn ook een vorm van groen in zelfbeheer, maar verschillen van regulier zelfbeheer omdat het hier vaak semi-openbaar groen betreft. Vaak bevinden nutstuinen zich namelijk in de binnentuinen van midden- en hoogbouw. Deze zijn openbaar toegankelijk, maar in de nutstuin heeft elke bewoner vaak zijn eigen kavel. Bij regulier zelfbeheer zijn de zelfbeheerders samen verantwoordelijk voor het hele stuk, in plaats van allemaal voor een klein stukje.

Nuts tuinen worden soms verward met volkstuinen. Ook bij volkstuinen heeft elke deelnemer een eigen kavel. Maar volkstuin is geen openbare ruimte en de deelnemers betalen – in tegenstelling tot bij nutstuinen - voor het gebruik van de kavels. Ook zijn de kavels bij volkstuinen vaak groter en hebben de gebruikers vaak meer mogelijkheden tot het plaatsten van bijvoorbeeld tuinhuisjes of het houden van dieren.

In deze nota wordt alleen ingegaan op de semi-openbare nutstuinen en niet op de afgesloten volkstuinen.

Bij zelfbeheer blijft de beeldkwaliteit leidend. Dit betekent dat zelfbeheer altijd minimaal aan de door de stadsdeelraad vastgestelde beeldkwaliteit moet voldoen. Dat heeft ook consequenties voor de voorwaarden waarop delen van openbaar groen in zelfbeheer worden uitgegeven: hoe groter en complexer het groen in

zelfbeheer, hoe hoger de eisen ten aanzien van het aantal deelnemers en de organisatiegraad van de zelfbeheerders gesteld worden.

Een nieuw en veelbelovend nutstuincomplex

In het voorjaar 2012 is in de E-buurt een nieuw nutstuincomplex uitgegeven. Er is sprake van elkaar versterkende samenwerkingsverbanden die bijdragen aan zowel de participatie als de sociale cohesie: een enthousiaste groep bewoners beheert samen met de nabijgelegen brede school een voorheen braakliggend terrein, daarbij geholpen door de schooltuinbeheerder. Het stadsdeel verricht maaiwerk en treedt desgevraagd adviserend en ondersteunend op. De afspraken tussen de vereniging, de school en het stadsdeel zijn vastgelegd in een overeenkomst. Nog geen half jaar na de start is het beeld van de nutstuin wisselend. Over het algemeen geldt een periode van een jaar waarna het beeld en onderhoud met de bewoners wordt geëvalueerd en eventueel aangepast.

3 Waarom zelfbeheer?

3.1 Het vergroten van de participatie van burgers

Het Stadsdeel Zuidoost ziet groen in zelfbeheer als een manier om participatie te bevorderen, bewoners de mogelijkheid te bieden om hun buurt een eigen karakter te geven en actief burgerschap te ondersteunen. De 'Civil Society' is aan zet. Bewoners, ondernemers, welzijnspartners, zorginstellingen, corporaties, scholen en netwerken geven karakter aan wijken.

Actief burgerschap vraagt van het stadsdeel dat waar mogelijk de focus verschuift van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat', waarbij het stadsdeel minder opdrachtgever en meer regisseur wordt. In deze regisseursrol zal het stadsdeel ondersteunen, faciliteren en verbinden.

Actief burgerschap vraagt van een stadsdeel dat zij:

- de eigen kracht van burgers als uitgangspunt neemt;
- uitgaat van de basis die er in de omgeving is;
- het sociaal kapitaal in de buurt erkent en erin investeert;
- inzet op het verbinden van mensen en het benutten van netwerken;
- rolmodellen identificeert en gebruikt in de buurt;
- overzicht heeft;
- heldere doelen stelt;
- buurt- en burgergericht denkt & handelt;
- initiatief faciliteert, en dan met name initiatieven die organisch groeien en
- mensen stimuleert om actiever deel te nemen aan activiteiten in de buurt.

Doordat mensen binnen zelfbeheerorganisaties allemaal naar eigen vermogen kunnen participeren kunnen ook mensen die - om wat voor reden dan ook - beperkt zijn in hun vermogen bij te dragen, meedoen met zelfbeheer.

3.2 Het versterken van de sociale cohesie

Sociale cohesie is de betrokkenheid van burgers bij de samenleving in haar verschillende verschijningsvormen, en dus ook bij elkaar. Sociale infrastructuur is het geheel van formele en informele voorzieningen en arrangementen waarvan burgers gebruik maken bij de inrichting van hun bestaan. Zowel het groen in de openbare ruimte als de zelfbeheerorganisaties maken onderdeel uit van de sociale infrastructuur en kunnen worden ingezet voor het versterken van de sociale cohesie. Dit kan omdat groen in het stadsdeel, of het nu groen in zelfbeheer is of niet, vaak dient als ontmoetingsplek voor buurtgenoten. Door groen in zelfbeheer meer te stimuleren ontstaat een sterkere verbondenheid met de eigen buurt en wijk. Mensen ontmoeten elkaar niet alleen, maar plannen en werken samen aan een mooie, schone omgeving. Dit vergroot het onderling begrip, versterkt de onderlinge contacten en voedt het gevoel van gemeenschap in buurten en wijken.

3.3 Verhogen van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte

Groen in zelfbeheer kan in meerdere gevallen leiden tot het verbeteren van de beeldkwaliteit en een grotere waardering van bewoners voor de openbare ruimte in hun buurt:

- Door verlevendiging van het straatbeeld door diversificatie van groen;
- Doordat bewoners zich meer betrokken voelen bij hun buurt en om die reden meer verantwoordelijk voelen voor de openbare ruimte.

Daarnaast heeft het stadsdeel zichzelf ten aanzien van beheer van de openbare ruimte de voorwaarde gesteld dat haar beleid bij moet dragen aan de cohesie en participatie in het stadsdeel. Dit is verwoord in het Beleidskader beheer dat door de stadsdeelraad is vastgesteld op 25 september 2012.

3.4 Zelfbeheer kost geld (maar dat is het waard)

In eerste instantie lijkt het wellicht dat het stadsdeel kan besparen op de beheerkosten door het inzetten op zelfbeheer. Immers: een deel van de uitvoerende taak wordt afgestoten. Maar, het behouden van de gewenste beeldkwaliteit door middel van zelfbeheer vergt aan andere - meer complexe - inzet van het stadsdeel. Zo moet het stadsdeel:

- (potentiële) zelfbeheerders voorlichten over mogelijkheden en regelgeving;
- expertise ten aanzien van beheer delen met zelfbeheerders;
- zelfbeheerders ondersteuning bieden;
- afspraken maken met zelfbeheerders en deze vastleggen;
- het nakomen van de afspraken over zelfbeheer monitoren en
- indien blijkt dat het zelfbeheer niet naar behoren functioneert ingrijpen.

De in het kader van zelfbeheer uit te voeren taken van het stadsdeel zorgen ervoor dat de uiteindelijk kosten die gemaakt worden om de beeldkwaliteit in stand te houden niet zullen dalen.

Omdat met groen in zelfbeheer echter meerdere doelen tegelijk worden gediend - zowel als het gaat om de belevingskwaliteit van de openbare ruimte als om participatie - is het stadsdeel van mening dat de baten verder reiken dan de (beheer-) begroting van het stadsdeel. Hierdoor is er sprake van een toenemend maatschappelijk rendement.

4 Succesvol zelfbeheer

4.1 Ervaringen met Zelfbeheer

Voor het opstellen van deze nota is contact geweest met meerdere zelfbeheerorganisaties in stadsdeel Zuidoost die zich bezig houden met groen in zelfbeheer. Overleg met deze organisaties levert duidelijke overeenkomsten op als het gaat om hoe zelfbeheer wordt beleefd door zelfbeheerders. Zelfbeheerders zijn zeer enthousiast en geven aan groen in zelfbeheer niet alleen te ervaren als een verrijking van hun wijk of buurt, maar ook als een verrijking van hun eigen relatie met die buurt.

Uit alle gesprekken blijkt dat zelfbeheer voldoende georganiseerd moet zijn om de ambities waar te maken. Zo melden actieve beheerders uit Nellestein dat, hoewel er lang sprake was van een sterke bewonersvereniging, er met het 'anoniemer' worden van de wijk ook zienderogen minder animo is voor actief lidmaatschap van de vereniging. Uit de animo (20 a 40 personen) voor de jaarlijkse schoonmaakactie blijkt wel betrokkenheid bij de buurt, maar geen structurele inzet. Er is een dringende behoefte aan sleutelfiguren in de wijk.

Zelfbeheer op de Ruige Hof, tuinderssloot (Bron: <https://bomennederland.wordpress.com/2010/09/>)

De betrokkenen van de verschillende organisaties het erover eens dat er behoefte is aan een sterkere coördinerende en faciliterende rol voor het stadsdeel. Zo zouden betrokkenen van de Stichting Bijlmerweide in de wijk graag meer afstemming zien met de kinderboerderij en de manege. Nutstuinvereniging Nellestein ziet kansen door

betere contacten met scholen en woonzorgcentra. Het stadsdeel kan hierin een 'spin-in-het-web' rol vervullen.

In gevallen waar er afdoende zelfbeheerders zijn, zoals het geval is bij de Ruige hof en meestal bij Bijlmerweide, kan deze actieve spin-in-het-web rol van het stadsdeel eventueel leiden tot meer zelfbeheer, als uit samenwerking tussen organisaties en andere spelers in de buurt een zichzelf versterkend effect volgt.

In gevallen waar het aantal zelfbeheerders terugloopt, zoals het geval is op Nellestein, kan het stadsdeel wellicht helpen de organisatie te ondersteunen door contacten te leggen met organisaties in de buurt, in eerste instantie met nabijgelegen scholen.

Bij organisaties zoals de nutstuin Nellestein, waar de (resterende) sleutelfiguren aangeven behoefte te hebben aan versterking en ondersteuning, zou niet alleen een sterkere samenwerking met organisaties in het stadsdeel kunnen helpen, maar ook meer aansluiting bij organisaties buiten het stadsdeel. Zo geeft werkgroep Bijlmerweide aan veel baat te hebben bij hun relatie met de Federatie Landschapsbeheer Noord-Holland. De federatie zorgt voor verzekeringen van de vrijwilligers, ecologische en juridische ondersteuning, initieert en begeleidt projecten op het gebied van ecologisch beheer en organiseert kennisuitwisseling.

De verschillende zelfbeheergroepen hebben verschillende wensen te aanzien van de praktische ondersteuning door het stadsdeel. Waar de werkgroep Bijlmerweide bijvoorbeeld aangeeft redelijk tevreden te zijn met vorm en de mate van ondersteuning door het stadsdeel, geeft Nellestein aan behoefte te hebben aan een centraal aanspreekpunt binnen het stadsdeel.

Ook ten aanzien van het al dan niet financieel bijdragen door het stadsdeel bestaan verschillende ideeën. Zo is de Bijlmerweide van mening dat een vereniging of stichting die op vrijwilligers draait, geen subsidie zou moeten ontvangen. Het is voldoende dat het stadsdeel zorgt voor materieel en mankracht. De Ruige Hof geeft juist aan behoefte te hebben aan (meer) structurele financiële ondersteuning door het stadsdeel.

De vraag om financiële ondersteuning vanuit 'De Ruige Hof' wordt waarschijnlijk deels verklaard door de ontstaansgeschiedenis van deze vereniging. In het verleden zijn verschillende mensen als coördinator aangesteld door middel van gesubsidieerde banen. Toen de mogelijkheden om hiervoor subsidie aan te vragen werden opgeheven is de Ruige Hof niet volledig over gegaan op vrijwilligers waardoor zij momenteel nog een betaalde (part-time) kracht in dienst heeft die niet volledig uit de lidmaatschapsgelden betaald kan worden. De vraag om een vergoeding vanuit het stadsdeel doet echter afbreuk aan het vrijwillige karakter van zelfbeheer.

Lopende Activiteiten

In het kader van het Programma Participatie worden door het stadsdeel verschillende activiteiten ondernomen om zelfbeheer van openbaar groen bij de bewoners en bedrijven binnen Stadsdeel Zuidoost onder de aandacht te brengen. Anticiperend op het vaststellen van deze nota worden activiteiten voorbereid om mensen te stimuleren actief te worden.

In januari 2013 wordt een informatieve bijeenkomst georganiseerd waar verschillende experts - vanuit het stadsdeel en gevraagd worden te vertellen over het beheer van openbaar groen. Naast de actieve zelfbeheergroepen worden andere

geïnteresseerden via de stadsdeelkrant en de website opgeroepen om naar deze bijeenkomst te komen.

In het voorjaar zal vervolgens een werkbezoek in de wijk georganiseerd worden waar geïnteresseerden in het echt kunnen zien hoe zelfbeheer werkt en wat er mogelijk is. Mensen die naar aanleiding van deze bijeenkomsten willen starten met zelfbeheer worden gestimuleerd om bij het stadsdeel aan te kloppen voor informatie en advies over de mogelijkheden.

4.2 Voorwaarden voor zelfbeheer

Ervaringen uit het verleden en de wens om groen in zelfbeheer te gebruiken om de participatie en sociale cohesie in het stadsdeel te vergroten leiden tot een aantal heldere voorwaarden ten aanzien van groen in zelfbeheer.

Het stellen van voorwaarden is niet alleen in het belang van het stadsdeel. Het biedt ook meer duidelijkheid aan de zelfbeheerders over de mogelijkheden die er zijn en schept duidelijkheid over de verantwoordelijkheid dit aangegaan wordt. Dit voorkomt dat onduidelijkheid bestaat over de status van het zelfbeheer.

- i. Zelfbeheer kan alleen als het groen openbaar blijft, door de inrichting mag niet de indruk gewekt worden dat het gaat om privé terrein.
- ii. Zelfbeheer kan alleen als de beeldkwaliteit minimaal gelijk is aan - maar liefst hoger dan - de beeldkwaliteit die door het stadsdeel voor die locatie is vastgesteld
- iii. Zelfbeheer mag het verdere beheer van groen in de openbare ruimte niet belemmeren.
- iv. Zelfbeheer moet bijdragen aan een schone, hele, veilige openbare ruimte.
- v. Zelfbeheer moet gebeuren in overeenstemming met wet- en regelgeving.
- vi. Verwachtingen moeten over en weer helder zijn en worden vastgelegd in convenanten.
- vii. Zelfbeheer vraagt structurele communicatie

Als het zelfbeheer niet van de grond komt kan het stadsdeel besluiten om het zelfbeheer niet langer toe te staan. In dat geval wordt de openbare ruimte in de oude staat teruggebracht en wordt het beheer weer door het stadsdeel gedaan. Om verwaarlozing te voorkomen is het wenselijk de zelfbeheerlocaties jaarlijks te bekijken en de stand van zaken te bespreken met de betreffende contactpersoon.

4.3 Flexibel opstellen

Het hanteren van duidelijke voorwaarden is belangrijk: het geeft het stadsdeel een heldere leidraad om aanvragen voor zelfbeheer aan te toetsen en het maakt aan (aspirant) zelfbeheerders duidelijk welke verwachtingen het stadsdeel van hen heeft. Het stadsdeel zal aanvragen welwillend behandelen en in voorkomende - specifieke - gevallen maatwerk toe te passen, mits naar de inschatting van het stadsdeel voldaan kan worden aan de kwaliteits- en veiligheidsdoelstellingen van het stadsdeel.

Een bijzonder geval, een bijzondere tuin: F/D-buurt

Door sloop is een jaar of tien geleden in de F/D buurt een braakliggend perceel ontstaan. In de toekomst zou hier gebouwd kunnen gaan worden, maar er zijn nog geen concrete plannen. Een jaar of vijf geleden is het stadsdeel benaderd door een bewoner die landschapsarchitect van beroep is.

Ondanks het feit dat deze bewoner alleen is zijn afspraken gemaakt en is zelfbeheer toegestaan. Zowel de kwaliteit van de plannen als het enthousiasme en de kennis van de bewoner waren voor het stadsdeel redenen om naar maatwerk te zoeken. Inmiddels is een ooit braakliggend terrein verworden tot een weelderige, openbare, authentieke heem- en moestuin, midden in een woonbuurt.

5 Beleidsmatige context

5.1 Moties en raadsnotities

In de afgelopen jaren zijn door de stadsdeelraad verschillende moties ingediend die een relatie hebben tot zelfbeheer van openbaar groen. Deze moties zijn meegenomen in de uitwerking van deze nota.

In de meeste van deze moties geldt participatie als primaire doelstelling van zelfbeheer. De raad wil bewoners meer betrekken bij de buurt en meer bewust maken van natuur en milieu door hen een rol te geven in het beheer van het openbaar groen. Een deel van de moties wekt de indruk dat voorondersteld wordt dat beheer van het openbaar groen goedkoper wordt als de bewoners hierbij een grotere rol krijgen. Het zoals aangegeven in paragraaf 3.4 is het verlagen van de beheerkosten door zelfbeheer van openbaar groen niet mogelijk.

Hieronder wordt bij de verschillende moties aangegeven op welke manier het stadsdeel door middel van zelfbeheer uitvoering geeft aan deze moties.

Motie 2011-142 Zelfbeheer Groen (29/11/11)

Dictum:

1. *Het dagelijks bestuur opdracht te geven haast te maken met het opstellen van de notitie zelfbeheer van openbaar groen.*
2. *Zoveel mogelijk vrijwilligersorganisaties te betrekken bij het opstellen van deze notitie.*
3. *Vooruitlopend op de integrale beheersvisie middelen te oormerken voor het professioneel toerusten van vrijwilligers in het kader van zelfbeheer van groen*
4. *Deze middelen te putten uit Offensief 100*

Aan deze motie wordt door middel van de nota ZO Groen: Zelf en Samen Doen uitvoering gegeven.

Motie 2012-059 'Stadstuinbouw' (29/06/12)

Dictum:

1. *Te onderzoeken of er behoefte bestaat aan (nieuwe) volkstuinen of andere vormen van stadstuinbouw.*
2. *Een plek aan te wijzen en door, of samen met gebruikers, in te richten ten behoeve van stadstuinbouw.*

Als onderdeel van de inventarisatie van gebieden met draagvlak voor (meer) groen in zelfbeheer zal het stadsdeel ook de behoefte inventariseren voor (nieuwe) nutstuinen.

Motie 2011-140 'inzet heemtuinbeheer' (29/11/2011)

Dictum:

1. *Te onderzoeken of de Heemtuinen in het Bijlmerpark een voorbeeld kunnen vormen voor plantvakken elders in het Stadsdeel, indien dit een bijdrage kan leveren aan een goedkoper onderhoud van de openbare ruimte*

2. *Hierbij ook rekening te houden met het onderhoud door vrijwilligers en bewoners*

In het Bijlmerpark zijn geen heemtuinen, wel een ecologische beheerd gebied in het zuidelijk deel van het park. Heemtuinen elders, zoals in het Centraalpark Gaasperdam en de Ruige Hof, zijn praktijkvoorbeelden die het stadsdeel gebruikt als leidraad voor andere locaties. De vorm van beheer die wordt bedoeld in de motie - namelijk extensief en ecologisch beheer - vereist vaak specialistische kennis en is niet voor alle locaties of alle zelfbeheerders geschikt.

Groen in zelfbeheer zal geen bijdrage kunnen leveren aan het goedkoper onderhoud van de openbare ruimte om de redenen die in paragraaf 2.4 genoemd worden.

5.2 Beleidskaders

Door stadsdeel Zuidoost zijn verschillende beleidskaders vastgesteld waarbinnen zelfbeheer van openbaar groen plaatsvindt. Dit betreft met name het Beleidskader Beheer en het Programma Participatie. Omdat zelfbeheer naast het beheersmatig aspect ook een vorm van participatie betreft is het programma participatie ook van belang als kader voor zelfbeheer.

Beleidskader Beheer (vastgesteld 25 september 2012)

Zuidoost wilt zich samen met bewoners, ondernemers en andere partners uit het stadsdeel inzetten om de identiteit van de wijken te versterken. Een belangrijk thema binnen de gebiedsplannen is daarom participatie in de wijk en bij het beheer van de openbare ruimte. Gekozen is voor verschillende gebiedsprogramma's met integrale aandacht voor fysieke, sociale en sociaaleconomische ontwikkeling in de wijk en/of buurt. Het uitgangspunt daarbij is de gebruikers mede verantwoordelijk te maken voor hun eigen leefomgeving.

Zelfbeheer van openbaar groen vormt een manier om gebruikers de kans te geven invloed uit te oefenen op en verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving.

Programma Participatie 2012-2014 (vastgesteld november 2011)

Collectieve maatschappelijke participatie is de inbreng van bewoners in hun omgeving. Door collectieve maatschappelijke participatie geven bewoners vorm aan hun betrokkenheid bij de directe leefomgeving en/of de bredere maatschappij. Deze vorm van maatschappelijke deelname komt daarmee ten goede van de leefbaarheid in een wijk en versterkt de Civil Society. Voorbeelden van collectieve participatie zijn vrijwillige inzet in het bestuur van een sportvereniging, actieve betrokkenheid van ouders bij de school van hun kinderen of vrijwilligersinitiatieven die door bewoners in een wijk worden ondernomen. Maar ook het actief meedenken over het beleid van de lokale overheid en/of andere lokale organisaties is een vorm van collectieve maatschappelijke participatie.

Het uitvoeringsplan participatie specificiert verder dat het Stadsdeel motie 2011-142 binnen de programmalijs Civil Society en Veiligheid uit zal voeren door in te zetten op 5 nieuwe samenwerkingsverbanden

In 2012 zijn verschillende nieuwe zelfbeheer initiatieven gestart. Dit betreft verschillende vormen van zelfbeheer. Van het beheren van extra toegevoegd groen door bewoners of nieuwe nutstuinen tot verzoeken voor aanleg van nieuwe geveltuintjes. Deze initiatieven zijn in het overzicht bij Bijlage 1 apart opgenomen.

6 Uitvoering

Het stadsdeel wil zelfbeheer van openbaar groen actief ondersteunen en faciliteren. Maar is van mening dat een structurele vergoeding afbreuk doet aan het vrijwillige karakter van zelfbeheer.

Indien een zelfbeheerorganisatie subsidie wens te ontvangen zal hiervoor binnen de bestaande subsidieregelingen naar opties gezocht moeten worden.

Er zijn verschillende samenhangende activiteiten die het stadsdeel kan ondernemen om zelfbeheer te stimuleren. Deze activiteiten zijn onder te verdelen in:

- Communicatie en voorlichting;
- Faciliteren van bestaande en nieuwe initiatieven en
- Begeleiden.

Stimuleren van zelfbeheer kan in meerder gradaties gebeuren. Hiervoor zijn verschillende scenario's uitgewerkt. Deze scenario's zijn te omschrijven als:

1. stroomlijnen huidige procedure;
2. faciliteren;
3. stimuleren.

In het kader van de wijkgerichte aanpak ligt het bij de scenario's 'faciliteren' en 'stimuleren' voor der hand om in eerste instantie te kiezen voor het implementeren in twee wijken. Hierbij wordt voorgesteld te kiezen voor Venserpolder - gezien de diverse aanvragen vanuit de wijk - en Driemond - gezien de stedenbouwkundige en maatschappelijke samenstelling van het dorp.

Hieronder wordt per scenario uitgewerkt wat de verschillende optie concreet inhouden voor de verschillende activiteiten.

Scenario 1: stroomlijnen huidige procedure

Bewoners die met zelfbeheer van openbaar groen aan de slag willen kunnen een aanvraag indienen bij het stadsdeel. Deze aanvragen worden getoetst op de voorwaarden die in paragraaf 3.4 zijn uitgewerkt. Als de aanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden kan zelfbeheer plaatsvinden. Om het indienen van een aanvraag te vergemakkelijken wordt een format voor het aanvragen van zelfbeheer opgesteld die digitaal beschikbaar gesteld wordt via de stadsdeelsite.

Communicatie en voorlichting

- aandacht te besteden aan zelfbeheer op de website, in de stadsdeelkrant en door op - bijvoorbeeld - inspraakbijeenkomsten in elke buurt een oproep te doen.
- de mogelijkheden en voorwaarden voor zelfbeheer helder en breed communiceren.
- het doen van een aanvraag voor zelfbeheer vergemakkelijken, onder andere door deze digitaal beschikbaar te maken.

Faciliteren van bestaande en nieuwe initiatieven

- adviseren bij het maken van een plan voor de bewuste locatie.
- beschikbaar zijn voor consultatie over het succesvol beheer van groen.
- bij elkaar brengen van de vraag vanuit de bewoners met het aanbod vanuit de organisaties.

Begeleiden

- waarschuwen als voorwaarden niet worden nageleefd

Deze optie is binnen de huidige middelen uit te voeren.

Scenario 2: faciliteren

Het stadsdeel pleegt extra inzet om zelfbeheer te stimuleren. Hierbij worden middelen uitgetrokken voor het ondersteunen, faciliteren en opleiden van potentiële zelfbeheerders. Hiertoe investeert het stadsdeel in voorlichting en het wegnemen van drempels voor starten met zelfbeheer. Hierbij wordt naast de activiteiten onder optie 1 door het stadsdeel de volgende activiteiten.

Communicatie en voorlichting

- draagvlak peilen middels bijvoorbeeld schouwen en bijeenkomsten in wijken.
- actief in zetten op het enthousiasmeren van een of enkele sleutelfiguren per buurt.
- enthousiaste en actieve zelfbeheerders vragen in hun eigen wijk als "Zelfbeheerambassadeur" op te treden.

Faciliteren van bestaande en nieuwe initiatieven

- in de wijk contacten faciliteren tussen zelfbeheerorganisaties en andere 'spelers' in de wijk, zoals scholen of woonzorgcentra, om te kijken in hoeverre men elkaar kan versterken.
- organisaties terzijde staan met advies over het structureren en stabiliseren van hun organisatie.
- beschikbaar zijn voor consultatie over het succesvol beheer van groen.
- bij elkaar brengen van de vraag vanuit de bewoners met het aanbod vanuit de organisaties.

Begeleiden

- vastleggen van duidelijke afspraken met (aspirant) zelfbeheerders in convenanten.
- structureel, informeel contact houden over mogelijke knelpunten.

Voor deze optie dient beperkt budget beschikbaar gesteld te worden om de zelfbeheergroepen te faciliteren en uitwisseling van ervaringen te stimuleren. Dit gaat om een structureel budget in de orde van grootte van €25.000.

Scenario 3: stimuleren

Het stadsdeel verzamelt goede voorbeelden van hoe het kan en biedt kansen voor het experimenteren met zelfbeheer. De ervaringen van de zelfbeheerorganisaties worden gebruikt om nieuwe opties te zoeken om zelfbeheer te stimuleren. Hierbij wordt naast de activiteiten onder optie 1 en 2 door het stadsdeel de volgende activiteiten:

Communicatie en voorlichting

- jaarlijks een stadsdeelbrede 'Zelfbeheerdag' te organiseren, een bijeenkomst met een feestelijk karakter, waar bewoners die veel hebben gedaan ook in het zonnetje worden gezet.
- samen met de zelfbeherende organisaties een website in het leven roepen waarop alle zelfbeheer organisaties en mogelijkheden in Stadsdeel Zuidoost worden toegelicht.
- zelfbeheer op locatie zichtbaarder maken, Bijvoorbeeld door het aanbieden van 'zelfbeheerpaaltjes', waarop geïnteresseerden de contactinformatie van de organisatie kunnen vinden

Faciliteren van bestaande en nieuwe initiatieven

- incidenteel financieel of materieel bij dragen. Soms door het uitlenen van ambtelijke capaciteit en soms door het aanschaffen van gereedschappen, planten of zaadjes.
- waar mogelijk zelfbeheerorganisaties laten profiteren van de prijsvoordelen die het stadsdeel als grote inkoper van groen en groenmaterieel heeft.

Begeleiden

- houden van schouwen met zelfbeheerders.

Voor deze optie zijn meer middelen nodig dan voor optie 2 om het organiseren van bijeenkomsten, een aparte website te bouwen en incidentele bijdragen te leveren aan zelfbeheergroepen. Dit gaat om een structureel budget in de orde van grootte van €50.000.

In het kader van het Programma Participatie is in 2012 een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het stimuleren van nieuwe zelfbeheer initiatieven. Voor 2013 is deze prioriteit niet voortgezet. Dit heeft tot gevolg dat activiteiten op het gebied van zelfbeheer openbaar groen in principe binnen de bestaande middelen plaats moeten vinden. Om deze reden wordt vooralsnog uitgegaan van scenario 1.

Bijlage 1 Overzicht zelfbeheergroepen in Stadsdeel Zuidoost

Hieronder wordt een overzicht gegeven van bestaande zelfbeheer activiteiten binnen Stadsdeel Zuidoost. Deze lijst is niet uitputtend.

Werkgroep Bijlmerweide

Bewoners die in samenwerking met het stadsdeel op de 3^e zaterdag van de maand actief (ca. 10.00 tot 12.30 uur) in de Bijlmerweide werkzaam zijn.

De Ruige Hof

Bewoners van Zuidoost en omgeving die een gebied in het Centraalpark Gaasperdam beheren. Tevens hebben beheren zij aan de Abcouderstraatweg een aantal eilanden met een afwisselende beplanting waar veel soorten vogels, kruiden aanwezig zijn

Landschapstuin F-buurt

Een weelderige, openbare, authentieke heem- en moestuin, midden in een woonbuurt.

Geerdinkhof

Zelfbeheer over tracé kabels & leidingen. Hierbij zijn afspraken gemaakt over ontruiming in geval van werkzaamheden.

Kantershof

Verschillende plantvakken in zelfbeheer bij individuele bewoners

Kinderboerderij Bijlmerweide

Kinderboerderij Bijlmerweide beheert in overleg met het stadsdeel een deel van het groen in de omgeving van hun locatie.

Nutstuinen

- *Nellestein* nutstuinen in beheer van de bewonersvereniging
- *Groenhoven-Goudenleeuw* nutstuinen in beheer van de bewonersvereniging in gebruik voor de bewoners om hun eigen groente/bloemen te kweken. In deze tuintjes mogen geen boomvormers worden aangeplant. Dieren mogen hier niet worden gehouden.
- *Groeneveen* Nutstuintuin voor bewoners.
- *Reigersbos 2* nutstuinen in beheer van de bewonersvereniging, teruglopend animo
- *Venserpolder* nutstuinen in beheer van de bewonersvereniging, teruglopend animo en sprake van onwenselijke bouwsels in de tuin.
- *Holendrecht west* nutstuinen in de hoven die door het stadsdeel jaarlijks worden toegewezen.
- *Gein 1* nutstuinen die via het stadsdeel jaarlijks worden toegewezen.

Nieuwe initiatieven

Nieuwe nutstuin Echtenstein

Sinds zomer 2012 zijn vrijwilligers hier bezig met het kweken van hun eigen groente. In het complex is ook de Brede school Echtenstein aanwezig voor kinderen die hier hun 'schooltuintje' beheren onder begeleiding van een schooltuinmedewerker.

Hofjes van Heesterveld

In overleg met Ymere en bewoners zijn de hofjes in de zomer 2012 opgevrolijkt door meer groen te plaatsen. Uitgangspunt is dat de bewoners het toegevoegde groen zelf beheren.

Verzoek nieuwe Nutstuin Gein 3

Locatie: aan de Lambert Rimastraat.

Verzoek K-buurt (omgeving Kortvort)

Opzetten buurtmoestuin voor een groep van ca 20 bewoners uit de buurt. De doelstellingen die de initiatiefnemers van dit voorstel zichzelf stellen hebben nadrukkelijk ook betrekking op de sociale cohesie en empowerment van de deelnemers.

Verzoek geveltuintjes Venserpolder

Verzoek najaar 2012 voor aanleg van geveltuintjes bij 'De Brecht'

Volkstuinen (niet openbaar: geen zelfbeheer)

- Tuincomplex de Reiger achter kinderboerderij Brinkie
- Tuincomplex de Vijf Slagen Tafelbergweg
- Tuincomplex Lineaus Driemond
- Tuincomplex Frankendaal Driemond
- Tuincomplex Driemond: Groentetuinen

Bijlage 2 Zelfbeheer per soort groen

Nutstuinen

Nutstuinen zijn afgebakende stukken tuin, die per kavel worden uitgegeven. Nutstuinen zijn openbaar, en als zodanig is hier dus sprake van openbaar groen in zelfbeheer. Het zelfbeheer van nutstuinen verschilt van het reguliere beheer van openbaar groen omdat alle betrokkenen in de regel zelf een klein stukje beheren, in plaats van allemaal samen het hele zelfbeheer-gebied.

Volkstuinen zijn niet openbare nutstuinen, op uitgegeven grond, waarop in de regel een tuinhuisje staat, of in ieder geval mag staan. Het stadsdeel kent 5 volkstuincomplexen. Naast volkstuincomplexen kent het stadsdeel nog 7 nutstuincomplexen en lopen er momenteel 2 aanvragen voor nieuwe nutstuinen.

De nutstuinen die zich niet op het binnenterrein van hoog of middenbouw bevinden worden meestal beheerd door nutstuinverenigingen. De nutstui- of bewonersvereniging geeft de individuele kaveltjes uit aan bewoners die zich daarop inschrijven. In het verleden zijn er situaties geweest waarbij niet afdoende (zichtbaar) sprake was van een ordelijke en transparante procesgang ten aanzien van het toewijzen van nutstuinen. Dit heeft geleid tot een situatie waarin het stadsdeel voor een tweetal complexen de toewijzing van tuintjes verricht

Helaas zijn er nutstuincomplexen waar weliswaar veel aanvragen en toewijzingen zijn, maar waar enkele maanden na de toewijzing nog veel van de nieuw toegewezen tuinen er kaal en onverzorgd zijn. Het stadsdeel is bezig te inventariseren welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen en zal in overleg met de nutstuinvereniging kijken op welke wijze bijgedragen kan worden aan verbetering. In dit soort gevallen kan de nutstuinvereniging door het stadsdeel worden geholpen bij het informeren en ondersteunen van (nieuwe) zelfbeheerders. Ook kan het stadsdeel ondersteunend en adviserend optreden als het gaat om het versterken van de vereniging en het verenigingsleven. Een functionele vereniging is een voorwaarde voor succesvol beheer van nutstuinen.

Boomrondjes

De ervaringen met zelfbeheer van boomrondjes bevestigen dat zelfs op kleinere schaalniveaus zelfbeheer door individuen of kleine groepjes vaak weinig consistent is. Boomrondjes worden vaak beheerd door individuen.

Het stadsdeel zal niet actief zal streven naar het vergroten van het aantal boomrondjes in zelfbeheer, maar dit ook op geen enkele wijze zal belemmeren, behalve wanneer er in strijd gehandeld wordt met de Opiumwet, de Flora en Faunawet, of milieuwetgeving.

Geveltuintjes

Anders dan bij boomrondjes moet het stadsdeel bij geveltuintjes vaak eerst een handeling verrichten, namelijk het verwijderen van een rij bestrating.

Om te voorkomen dat het stadsdeel verwaarloosde geveltuinen moet verwijderen en de tegels weer terug moet plaatsen zullen met de beheerders van geveltuintjes wel afspraken worden gemaakt.

Het stadsdeel geeft er ook de voorkeur aan geveltuintjes te faciliteren voor minimaal 2 à 3 aangrenzende woningen. Niet alleen kunnen de consistentie van het beheer – en daarmee de beeldkwaliteit- dan beter worden geborgd, maar op die manier leveren geveltuintjes toch nog een (beperkte) bijdrage aan de participatie en de sociale cohesie.

Plantvakken

Een plantvak is een afgebakend stuk beplanting, waarin een of meerdere plantensoorten staan. Af en toe staan in of aan een plantvak ook bomen, of staan er struiken in of omheen, of is het geheel afgekaderd met een heg.

Ervaringen uit het verleden leren dat ook ten aanzien van plantvakken de mate van organisatie van de (potentiële) zelfbeheerders erg belangrijk is. Hoewel bewoners bijna altijd enthousiast aan zelfbeheer beginnen, blijkt het niet voor iedereen mogelijk om een consistente, structurele bijdrage te leveren, of die voor langere tijd achtereen vol te houden.

Daar waar nu nog zelfbeheer plaatsvindt door kleine groepen individuen zal het stadsdeel als het zelfbeheer nu goed gaat aansturen op meer zelforganisatie en het formaliseren van afspraken. Als het zelfbeheer minder goed gaat zal eerst worden gezocht naar de mogelijkheden om zelfbeheer beter te organiseren. Als dit mogelijk is zal worden aangestuurd op een stabiele organisatie en het maken van afspraken.

Individen en (nieuwe) kleine groepjes individuen komen in principe niet in aanmerking voor het beheren van hele plantvakken. De belasting van de individuele bewoners wordt dan te groot en de investering van ambtelijke tijd wordt dan per bewoner onevenredig groot, en de consistentie kan niet afdoende worden gewaarborgd.

Gras, ruw gras en bomen: een stadsdeeltaak

Gras vormt de hoofdmoot van het groen in Stadsdeel Zuidoost. Omdat gras een van de zichtbaarste aspecten is van het groen in het stadsdeel, is het letterlijk beeldbepalend als het gaat om de visuele kwaliteit van de openbare ruimte. Gras vergt veel, gelijkmatig onderhoud op gezette tijden en vereist specialistisch materieel. Omdat bewoners en organisaties niet de beschikking hebben over dit materieel, omdat grasmaaien en ruimen een relatief saaie, weinig creatieve taak is en omdat zelfbeheerders in de regel niet in staat zijn de constante en consistente inspanning te leveren die gras vereist, zal het beheer van gras bij het Stadsdeel blijven liggen.

Voor ruw gras geldt in de regel dat het beheer van ruw gras zo extensief gebeurt, dat dit zich niet leent voor groen in zelfbeheer, simpelweg omdat er weinig te beheren valt. Vaak bevindt ruw gras zich langs wegen waardoor het moeilijk te bereiken is voor zelfbeheerders..

Een uitzondering hierop zijn zelfbeheer gebieden waar het extensieve beheer een bewuste keuze van de zelfbeheerders is - in samenspraak met het stadsdeel. Hiervan is op dit moment 1 voorbeeld in Stadsdeel Zuidoost, te weten de Ruige Hof.

Omdat bomen een complexe vorm van onderhoud vergen, die specifieke expertise en zwaar materieel vereist, en omdat aan bomen ook veiligheidsaspecten en aansprakelijkheidsaspecten kleven, komen bomen niet in aanmerking voor zelfbeheer. Zaken als beschadigingen aan de bestrating door boomwortels, of het voorkomen van brekende of vallende takken blijven altijd onderdeel van de beheerstaak van het stadsdeel. Dat neemt niet weg dat ook gebieden waar een of meer bomen staan, in aanmerking komen voor zelfbeheer. Het beheer van de boom of bomen zelf blijft echter – gezien de veiligheid en aansprakelijkheid altijd bij het stadsdeel.

(Delen van) plantsoenen

Plantsoenen bestaan vaak uit één of meer plantvakken, soms met bomen, en één of meerdere grasvakken. Zoals eerder gezegd blijft het beheer van bomen en gras de taak van het stadsdeel.

De opmerkingen ten aanzien van de vereiste organisatiegraad en de noodzakelijke aantallen zelfbeheerders die genoemd zijn ten aanzien van plantvakken gelden ook voor het zelf beheren van plantsoenen, of delen daarvan. Daarbij geldt dat voor het zelf beheren van plantsoenen of delen daarvan in de regel zwaarder getoetst zal worden dan aan het zelf beheren van één of enkele plantvakken.

Voor het beheer van plantsoenen of delen ervan is, anders dan bij het beheer van één of enkele plantvakken, ook een door het stadsdeel goedgekeurd plan vereist. Het stadsdeel kan helpen kennis te vergroten door informatie te verstrekken en adviseren bij het opstellen van een plan voor de locatie.

(Delen van) parken

Parken kennen een divers en intensief gebruik en een hoge diversiteit aan beplanting. Daarom is zelfbeheer van parken of delen daarvan relatief complex. Dat betekent dat er een relatief hoog aantal zelfbeheerders moet zijn, dat deze goed georganiseerd moeten zijn en dat er een vrij hoge mate van kennis aanwezig moet zijn binnen de organisatie en een duidelijk plan, dat in samenspraak met stadsdeel tot stand komt. Voorbeelden van succesvol zelfbeheer van aanzienlijke delen van parken zijn de Ruige Hof en delen van de Bijlmerweide.